

VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBA
PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

VALSTYBĖS ĮMONĖ VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDAS
KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS

VALSTYBINIŲ PARKŲ KRAŠTOVAIZDŽIO STRUKTŪROS SCHEMŲ PARENGIMAS

III ETAPAS.
II GRUPĖS VP KRAŠTOVAIZDŽIO STRUKTŪROS SCHEMŲ IR APRAŠŲ
PARENGIMAS

VILNIUS
2018

OBJEKTAS:

**II GRUPĖS VP KRAŠTOVAIZDŽIO STRUKTŪROS SCHEMŲ IR
APRAŠŲ PARENGIMAS**

UŽSAKOVAS:

**VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBA
PRIE APLINKOS MINISTERIJOS**

TURINYS:

**Dieveniškų istorinio regioninio parko
kraštovaizdžio struktūros aprašas**

	VALSTYBĖS ĮMONĖ VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDAS KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS tel.8-(5)-261 88 56; tel./faksas 8-(5)-262 16 72	 Užsakovas: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos
PAREIGOS	PAVARDĖ	Sutartis Nr. F4-2017-155 Data 2017-09-19
Skyriaus vadovė	Iveta Kriščiūnaitė	III ETAPAS. II GRUPĖS VP KRAŠTOVAIZDŽIO STRUKTŪROS SCHEMOS Data 2018-09-29
Mokslinis vadovas	Prof. habil. dr. Paulius Kavaliauskas	
Projektų vadovas	Nerijus Misiūnas	
Vyr. specialistai	Nedmantas Kavaliauskas Gerda Kraučienė Vida Bujauskienė	

DARBO TURINYS

<i>Ivadas</i>	Psl. 4
I. Situacinė Dieveniškų IRP kraštovaizdžio charakteristika	4
II. Dieveniškų IRP kraštovaizdžio morfologinė struktūra	5
III. Kraštovaizdžio vizualinės struktūros ypatumai	10
IV. Dieveniškų IRP kraštovaizdžio apylinkių kompleksinė vertė	12
V. Dieveniškų IRP problema	16
 <i>Priedas</i>	 18
<u>Kraštovaizdžio apylinkių kompleksinio vertybinio vertinimo lentelės</u>	

DIEVENIŠKIŲ ISTORINIO REGIONINIO PARKO KRAŠTOVAIZDŽIO STRUKTŪROS APRAŠAS

Įvadas

Dieveniškų istorinio regioninio parko (toliau – IRP), turinčio 8,6 tūkst. ha plotą ir esančio Šalčininkų rajono (100%) savivaldybės teritorijoje, kraštovaizdžio įvairovę sukuria vienam morfologiniam Lietuvos kraštovaizdžio ruožui, vienai kraštovaizdžio sričiai ir 2 kraštovaizdžio rajonams priklausantys:

- a) senojo reljefo lėkštašlaičių miškingų kalvynų,
- b) senojo reljefo lėkštašlaičių agrarinių kalvynų
- c) senojo reljefo miškingų moreninių pakilumų,
- d) senojo reljefo agrarinių moreninių pakilumų,
- e) miškingo senvagiūoto nedidelės natūralios upės slėnio,
- f) fliuvioglacialinių protakų,
- g) senojo reljefo erozinių šlaitų,
- h) senojo reljefo raguvynų,
- i) žemapelkių,
- j) etnokultūrinės užstatos arba jos fragmentų,
- k) standartinės šiuolaikinės užstatos

ir kiti kraštovaizdžio tipai.

Tai vienas problemiškesnių savitą kraštovaizdžio struktūrą turinčių Lietuvos valstybinių parkų, pasižymintis ypač svarbiais šalies kultūros paveldo objektais bei nemažu turistiniu potencialu.

Dieveniškų IRP kraštovaizdžio struktūros Aprašas agreguotas į 4 informacinius skyrius. Papildomame Priede patalpinta detalizuota jo kraštovaizdžio apylinkių kompleksinio vertinimo medžiaga.

I. Situacinė Dieveniškų IRP kraštovaizdžio charakteristika

PRIKLAUSO	Pagrindinė IRP dalis priklauso Vidurio Baltarusijos aukštumų ruožo Pietų Nalšios (Ašmenos) aukštumos srities Medininkų miškingo agrarinio kalvyno (H-XVIII-48) kraštovaizdžio rajonui, o mažesnioji pietrytinė dalis šios srities Eišiškių mažai miškingos agrarinės pakilumos (H-XVIII-47) kraštovaizdžio rajonui.
RIBOJASI	Su kitais morfologiniais kraštovaizdžio rajonais nesiriboja ir prie jų nepriartėja.
ATSTOVAUJA	Tai vienintelis šalies VP išsidėstęs senojo reljefo, suformuoto priešpaskutiniame Medininkų ledynmetyje ir stipriai paveikto periglacialinių procesų, areale. Taip pat jis išsiskiria dar išlikusių senųjų valakinių gatvinių kaimų ar jų fragmentų gausa ir atstovauja ištisos jų sistemos kraštovaizdį.

II. Dieveniškų IRP kraštovaizdžio morfologinė struktūra

Dieveniškų IRP kraštovaizdžio, užimančio Pietų Nalšios (Ašmenos) aukštumos srities šlaito arealą ir atstovaujantį priešpaskutinio apledėjimo metu suformuoto ir periglacialinių procesų stipriai paveikto reljefo ekosistemą, morfologinė struktūra buvo analizuojama pagal Projekto Metodikoje nurodytą pagrindinę (pirmąją) programą, apimančią struktūros tyrimą iki kraštovaizdžio apylinkių lygmens. Šio tyrimo rezultatai – struktūros teritorinę diferenciaciją – atspindi atskiras Dieveniškų IRP kraštovaizdžio struktūros brėžinys M 1:20 000, kuriame parodytos išskirtos kraštovaizdžio apylinkės ir IRP dalinančios arba lokalizuojančios kraštovaizdžio morfologinių rajonų bei savivaldybių ribos.

Dieveniškų IRP kraštovaizdžio, pamatą ir pagrindinius orografinius bruožus (senojo reljefo kalvotų moreninių masyvų, siekiančių 265 m NN ir banguotų moreninių pakilimų) suformavo viduriniojo pleistoceno pabaigoje vykęs priešpaskutinis apledėjimas (Medininkų) pasibaigęs dar prieš 130 tūkst. metų. Paskutiniojo apledėjimo (Nemuno) ledynas nebuvo padengęs šių teritorijų, tačiau jo artumas sukūrė periglacialinę aplinką, kurioje vyko intensyvūs solifliukciniai reljefą „lyginantys“ procesai, o paleoslėniuose formavosi fluvio-glacialinės protakos (Gaujos ir kt.). Holoceno pradžioje reljefą ėmė modifikuoti tie patys geomorfologiniai procesai, kurie veikia ir dabar.

Nuo XVI a. antrosios pusės aktyviai ėmė veikti antropogeniniai veiksniai (valakų reforma, vėliau žemių kultūrinimas), kurių ženkliausias palikimas šioje zonoje yra palyginti neblogai išlikusi apgyvendinimo sistema, pirmiausiai, unikalūs gatviniai valakiniai kaimai. Būtent jie ir „pagimdė“ idėją suteikti Dieveniškų apylinkių kraštovaizdžiui IRP (istorinio regioninio parko) statusą.

Dabartiniu metu kraštovaizdžio teritorinę morfologinę struktūrą Dieveniškų INP sudaro šie žemiausio rajoninio-regioninio lygmens vienetai – morfologinės kraštovaizdžio apylinkės:

1 lentelė. **Kraštovaizdžio apylinkės Dieveniškų IRP**

Numeris ir spalva brėžinyje	Kraštovaizdžio apylinkių pavadinimai ir apibūdinimai (pagal apibendrintus morfologinius požymius)	Kraštovaizdžio apylinkių tipologiniai kodai
Medininkų miškingo agrarinio kalvyno kraštovaizdžio rajonas /H-XVIII-48/		
1	* Švedų miško (santykinai natūralaus pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su aplygintais eroziniais šlaitais ir senosiomis raguvomis kraštovaizdis)	K₁ (G8-R10-R11)
2	* Žižmų (sukultūrinto pobūdžio su saugomais objektais senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos su senosiomis raguvomis, kanalizuotais upeliais ir išlikusia etnokultūrine užstata kraštovaizdis)	K^S₃ (C3-R10-S8-U2))
3	Dieveniškų (sukultūrinto bei mažai urbanizuoto pobūdžio su saugomais objektais senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos su fluvio-glacialine protaka, kanalizuotais upeliais, išlikusiais etnokultūrinės užstatos fragmentais bei standartinė užstata kraštovaizdis)	K^S₃₋₄(C3-S5-S8-U2-U3)
4	* Šaltinių (santykinai natūralaus bei sukultūrinto pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su aplygintais eroziniais šlaitais ir senosiomis raguvomis kraštovaizdis)	K₁₋₃ (G8-R10-R11)

5	Bėčionių (mažai sukultūrinto bei sukultūrinto pobūdžio su saugomais objektais senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno ir banguotos moreninės pakilumos su fliuvioglacialine protaka, kanalizuoiais upeliais bei išlikusia etnokultūrine užstata kraštovaizdis)	K^S₂₋₃ (G8-C3-S5-S8-U2)
6	Rimašių (mažai sukultūrinto bei sukultūrinto pobūdžio su saugomais objektais senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su aplygintais eroziniais šlaitais ir moreninės lygumos su fliuvioglacialine protaka, kanalizuoiais upeliais bei išlikusia etnokultūrine užstata kraštovaizdis)	K^S₂₋₃ (G8-M5-S5-S8-R10-U2)
7	Poškonių (santykinai natūralaus, mažai sukultūrinto bei mažai urbanizuoto pobūdžio su saugomais objektais senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su fliuvioglacialine protaka, kanalizuoiais upeliais, tvenkiniu ir kanalizuoiais upeliais išlikusia etnokultūrine užstata kraštovaizdis)	K^S₁₋₃₋₄ (G8-S5-S8-E7-U2)
8	*Kaziuliškių (sukultūrinto pobūdžio senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos su kanalizuoiais upeliais kraštovaizdis)	K₃ (C3-S8)
9	Rimašių miško (santykinai natūralaus pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su aplygintais eroziniais šlaitais ir senosiomis raguvomis kraštovaizdis)	K₁ (G8-R10-R11)
10	Stalgonių miško (santykinai natūralaus pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su fliuvioglacialine protaka, aplygintais eroziniais šlaitais ir senosiomis raguvomis kraštovaizdis)	K₁(G8-S5-R10-R11)
11	*Mikališkių (santykinai natūralaus bei sukultūrinto pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su senosiomis raguvomis ir karjeriais kraštovaizdis)	K₁₋₃ (G8-R11-T2)
12	Stakų (santykinai natūralaus bei sukultūrinto pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su aplygintais eroziniais šlaitais kraštovaizdis)	K₁₋₃ (G8-R10)
13	Stakų miško (santykinai natūralaus pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su aplygintais eroziniais šlaitais ir senosiomis raguvomis kraštovaizdis)	K₁ (G8-R10-R11)
14	*Gaujos ištakų (sukultūrinto bei mažai urbanizuoto pobūdžio fliuvioglacialinės protakos su kanalizuotu upeliu ir etnokultūrinės užstatos fragmentais kraštovaizdis)	K₃₋₄ (S5-S8-U2)
VISO: 14 kraštovaizdžio apylinkių (* žvaigždute nurodytos 6 kraštovaizdžio apylinkės į RP patenka tik dalimi)		
Eišiškių mažai miškingos agrarinės pakilumos kraštovaizdžio rajonas /H-XVIII-47/		
15	*Zajasiškių-Utkonių (santykinai natūralaus pobūdžio senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos su žemapelkėmis ir kanalizuoiais upeliais kraštovaizdis)	K₁ (C3-H3-S8)

16	*Kalvių-Maciučių (santykinai natūralaus ir sukultūrinto pobūdžio senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos su kanalizuotais upeliais ir etnokultūrinės užstatos fragmentais kraštovaizdis)	K₁₋₃ (C3-S8-U2)
17	Siauraslėnės Gaujos (santykinai natūralaus pobūdžio nedidelės meandruotos upės fluvialinės protakos su natūraliu upeliu ir žemapelkėmis kraštovaizdis)	K₁ (S3-S4-S7-H3)
18	*Plačiaslėnės Gaujos (santykinai natūralaus bei mažai sukultūrinto pobūdžio nedidelės meandruotos upės fluvioglacialinės protakos su natūraliais upeliais, senosiomis raguvomis ir etnokultūrinės užstatos fragmentais kraštovaizdis)	K₁₋₂ (S3-S5-S7-R11-U2)
19	*Versekos (santykinai natūralaus bei sukultūrinto pobūdžio senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos ir moreninės lygumos su aplygintais eroziniais šlaitais ir senosiomis raguvomis be kanalizuotais upeliais kraštovaizdis)	K₁₋₃ (C3-M5-R10-R11-S8)
20	*Norviliškių (sukultūrinto bei mažai urbanizuoto pobūdžio senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos su fluvialine protaka, kanalizuotais upeliais ir istorinės užstatos kompleksu kraštovaizdis)	K^S (C3-S4-S8-U1)
VISO: 6 kraštovaizdžio apylinkės (* žvaigždute nurodytos 5 kraštovaizdžio apylinkės į RP patenka tik dalimi)		

Kraštovaizdžio apylinkių sukultūrinimo pobūdis buvo apibūdinamas tokiu būdu:

K₁ – natūralaus arba santykinai natūralaus pobūdžio kraštovaizdis - miškai-pelkės ir vandenys sudaro 80-100% kraštovaizdžio apylinkės ploto (13 IRP apylinkių ar jų dalių);

K₂ – mažai sukultūrinto pobūdžio kraštovaizdis - miškai-pelkės ir vandenys sudaro 30-80% kraštovaizdžio apylinkės ploto (3 IRP apylinkės ar jų dalys);

K₃ – sukultūrinto pobūdžio kraštovaizdis - miškai-pelkės ir vandenys sudaro iki 30% kraštovaizdžio apylinkės ploto (13 IRP apylinkių ar jų dalių);

K₄ – mažai urbanizuoto pobūdžio kraštovaizdis – užstatytos teritorijos sudaro iki 30% kraštovaizdžio apylinkės ploto (4 IRP apylinkės ar jų dalys);

K₅ – urbanizuoto pobūdžio kraštovaizdis – užstatytos teritorijos sudaro virš 80% kraštovaizdžio apylinkės ploto (IRP nėra)

K^S – kraštovaizdis su gausiais saugomais/saugotinais objektais (6 IRP apylinkės).

Būdinga, kad santykinai natūralaus ir mažai sukultūrinto pobūdžio kraštovaizdžio apylinkės sudaro net 80% visų apylinkių, o pasižyminčios saugomų arba saugotinių objektų gausa - 30%. Bendras identifikuotų skirtingų sukultūrinimo kategorijų vienetų skaičius Dieveniškių IRP siekia 33.

Dieveniškių IRP teritorijos morfologija privertė patikslinti ir papildyti Projekto Metodologijoje teiktą ir jau koreguotą (Dėl Gražutės RP, Dzūkijos NP ir Trakų INP specifikos) šalies gamtinio kraštovaizdžio tipizavimą. Dabar buvo įvestos naujos senojo reljefo specifika išreiškiančios rūšys: M5 – senojo reljefo moreninė lyguma, C3 – senojo reljefo banguota moreninė pakiluma, G8 – senojo reljefo lėkštašlaitis moreninis kalvynas, R10 - senojo reljefo aplyginti eroziniai šlaitai ir R11 – senojo reljefo raguvynai/raguvos.

Projekte kraštovaizdžio morfologinius bruožus apibendrinanti kartoschema (M 1:20 000) ir aukščiau išskirtų kraštovaizdžio teritorinių vienetų suvestinė lentelė (1 lentelė) parodo, kad Dieveniškių

IRP sutinkamas 9 tipologinių grupių (S - slėnių ir paslėnio, R – erozinio, G - priemolingų kalvynų, C – priemolingų pakilumų, U - užstatyto, P – pelkinio, M – priemolingų lygumų, E – ežerotojo ir T – technologizuoto) kraštovaizdis. Labiausiai paplitęs yra pirmųjų 2 grupių kraštovaizdis (atitinkamai 23-16 indikacijų kraštovaizdžio apylinkių koduose), vidutiniškai paplitęs trečiosios, ketvirtosios ir penktosios grupės kraštovaizdis (atitinkamai 10-10-8 indikacijos) ir mažiausiai indikacijų (atitinkamai tik po 1-2 indikacijas) atstovauja šeštą, septintą, aštuntą bei devintą grupes. Bendras identifikuotų tipologinių gamtinių vienetų skaičius Dieveniškų IRP siekia 72.

Žvelgiant detaliau, Dieveniškų IRP kraštovaizdžio morfologinę struktūrą sudaro jau minėtoms tipologinėms grupėms priskiriami 16 indikacinių kraštovaizdžio tipų, daugiausia jų (5 rūšys) priklauso slėnių kraštovaizdžio tipologinei grupei. Visoms kitoms grupėms tenka tik po 1-3 rūšis.

Dieveniškų IRP kraštovaizdžio įvairovės vertinimo rodikliai

Kraštovaizdžio įvairovės teritorinę diferenciaciją kiekybiškai apibendrina tokia galimų jos rodiklių sistema:

I. Įvairovės teritorinio diferenciacijos rodikliai (kraštovaizdžio apylinkių lygmuo):

- 1) K_a^{rb} (bendrosios regioninės įvairovės rodiklis) = Na (apylinkių skaičius) = **20**;
- 2) K_a^{rs} (santykinės regioninės įvairovės rodiklis) = Na (apylinkių skaičius)/S (RP plotas tūkst. ha) = 20/10,5 = **1,90**;

III. Įvairovės tipologinio diferenciacijos rodikliai:

- 3) K_{tg}^b (bendrosios tipologinės grupinės įvairovės rodiklis) = Ng (tipologinių grupių skaičius) = **9**;
- 4) K_{tg}^s (santykinės tipologinės grupinės įvairovės rodiklis) = Ng (tipologinių grupių skaičius)/S = 9/10,5 = **0,86**;
- 5) K_{tr}^b (bendrosios tipologinės rūšinės įvairovės rodiklis) = Nr (tipologinių rūšių skaičius) = **16**;
- 6) K_{tr}^s (santykinės tipologinės rūšinės įvairovės rodiklis) = Nr (tipologinių rūšių skaičius)/S = 16/10,5 = **1,52**;
- 7) K_i^b (integruotas bendrosios tipologinės įvairovės rodiklis) = 0,6Ng + 0,4Nr = 5,4 + 6,4 = **11,8**;
- 8) K_i^s (integruotas santykinės tipologinės įvairovės rodiklis) = (0,6Ng + 0,4Nr)/S = 11,8/10,5 = **1,12**;

IV. Kraštovaizdžio įvairovės atraminiai indeksai (kraštovaizdžio apylinkių lygmuo):

- 9) **GDI** (gamtinės diferenciacijos indeksas) = Mg (identifikuotų gamtinių vienetų skaičius)/S = **8,37**;
- 10) **SDI** (sukultūrinimo diferenciacijos indeksas) Ms (identifikuotų sukultūrinimo vienetų skaičius)/S = **3,84**;
- 11) **BDI** (bendras suminės diferenciacijos indeksas) = GDI + SDI = 8,37 + 3,60 = **12,21**;

Apibendrinus Projekto II-e etape nagrinėtų 11 VP ir III-e etape vykdomų kraštovaizdžio struktūros analizės kraštovaizdžio apylinkių lygmenyje reikšmes buvo rekomenduotos šios preliminarios naudotų kraštovaizdžio įvairovės rodiklių bei indeksų santykinės vertės kokybinės kategorijos (*vidutinė < didelė < išskirtinė*):

Įvairovės teritorinio diferenciacijos rodikliai (kraštovaizdžio apylinkių lygmuo):

K_a^{rb} (bendrosios regioninės įvairovės rodiklis) $\leq 20-30<$;

K_a^{rs} (santykinės regioninės įvairovės rodiklis) $\leq 1-2<$;

Įvairovės tipologinio diferenciacijos rodikliai (kraštovaizdžio apylinkių lygmuo):

K_{tg}^b (bendrosios tipologinės grupinės įvairovės rodiklis) $\leq 5-10<$;

K_{tg}^s (santykinės tipologinės grupinės įvairovės rodiklis) $\leq 0,5-1,0<$;

K_{tr}^b (bendrosios tipologinės rūšinės įvairovės rodiklis) $\leq 10-20<$;

K_{tr}^s (santykinės tipologinės rūšinės įvairovės rodiklis) $\leq 0,5-1,0<$;
 K_i^b (kompleksinis bendrosios tipologinės įvairovės rodiklis) $\leq 10-15<$;
 K_i^s (kompleksinis santykinės tipologinės įvairovės rodiklis) $\leq 0,5-1,0<$;

Kraštovaizdžio įvairovės atraminiai indeksai (kraštovaizdžio apylinkių lygmuo):

GDI (gamtinės diferenciacijos indeksas) $\leq 3-5<$;
SDI (sukultūrinimo diferenciacijos indeksas) $\leq 2-3<$;
BDI (bendras suminės diferenciacijos indeksas) $\leq 5-8<$;

Dieveniškių IRP tiek pagal **GDI**, tiek pagal **SDI**, tiek pagal **BDI** priklausytų išskirtinės kraštovaizdžio struktūros įvairovės kategorijai. Taip pat į išskirtinės įvairovės kategoriją jis patenka pagal santykinės tipologinės rūšinės (K_{tr}^s) bei integruotos santykinės tipologinės (K_i^s) įvairovės rodiklius. Pagal kitus rodiklius (K_{ra}^{rs} , K_{tg}^b , K_{tr}^b , K_i^b) IRP patenka į didelės vertės kategoriją, išskyrus bendrąją regioninę įvairovę (K_{ra}^{rb}), kur jam priskiriama tik vidutinė vertė.

Pažymėtina, kad pabrauktus santykinės įvairovės rodiklius, kaip teikiančius galimybę palyginti įvairių parkų kraštovaizdžio įvairovės laipsnį, tenka laikyti kiek svarbesniais už absoliutinį įvairovės laipsnį rodančius bendrosios įvairovės rodiklius, kadangi pastarieji yra stipriai priklausomi ir nuo konkretaus parko dydžio.

Būdinga, kad apskaičiuotų Dieveniškių IRP rodiklių reikšmės parodo, jog kraštovaizdžio teritorinė įvairovė jame ženkliai didesnė už tipologinę įvairovę arba atskirų kraštovaizdžio tipų ar jo rūšių paplitimą) – pagal analogiškus rodiklius net iki 2-3 kartų. Tą apsprendžia ir tai, kad skirtingų kraštovaizdžio gamtinių tipų ir rūšių teritorinė kaita yra mažiau kaiti nei morfometrinių ypatumų ir bendrojo pobūdžio skirtumų nulemta jo morfologinės struktūros (apylinkių ir vietovių) mozaika.

Duoti galutinį Dieveniškių IRP kraštovaizdžio morfologinės įvairovės kokybinį kvalimetrinį vertinimą bus galima tik turint visų šalies VP analogiško tyrimo duomenis.

III. Kraštovaizdžio vizualinės struktūros ypatumai

Dieveniškių IRP vizualinė struktūra regioniniu aspektu pagal Nacionalinį kraštovaizdžio tvarkymo planą priklauso 4 pamatiniams vizualinės struktūros tipams:

- **V2H2** – vidutinio raiškumo vertikalios ir horizontalios sąskaidos atvirų ir pusiau atvirų erdvių kraštovaizdis (IRP teritorijos Gaujos koridoriaus zonoje – Žižmų-Dieveniškių-Bėčionių-Rimašių-Poškonių-Dainavėlės juosta);
- **V2H1** – vidutinio raiškumo vertikalios ir nežymios horizontalios sąskaidos uždarų erdvių kraštovaizdis (miškingi IRP senieji kalvynai bei Gaujos slėnis);
- **V2H0** – vidutinio raiškumo vertikalios tačiau neišreikštos horizontalios sąskaidos uždarų erdvių kraštovaizdis (IRP rytinių miškingų kalvynų teritorija);
- **V1H2** – nežymios vertikalios ir vidutiniškos horizontalios sąskaidos atvirų ir pusiau atvirų erdvių kraštovaizdis (Kalvių-Maciučių ir Norviliškių senųjų banguotų pakilimų teritorijos).

Pirmasis iš aukščiau išvardintų vizualinės struktūros tipų priskiriami ypač didelio vizualinio struktūrinio potencialo teritorijoms, antrasis ir trečiasis – didelio, ketvirtasis - vidutinio vizualinio struktūrinio potencialo teritorijoms. Apskritai, Dieveniškių IRP šiuo požiūriu yra tik vidutinio raiškumo vizualinę kraštovaizdžio struktūrą turintis šalies VP.

Suprantama, kad nustatytas kartografinis VP brėžinių mastelis bei konkrečios grafinės galimybės apsprendė sąlygas taikyti supaprastintą kraštovaizdžio vizualinės struktūros analizę, akcentuojant tik esminius pagrindinius Dieveniškių IRP kraštovaizdžio vizualinės struktūros ypatumus.

Svarbiausia užduotimi tokio tipo analizėje tapo pagrindinių *vizualinės orientacijos ašių fiksavimas*. Paprastai šias ašis formuoja gamtinės neigiamos ir teigiamos formos bei jų grandinės ar juostos. Dieveniškių IRP ypač svarbią ašį sudaro Fliuvioglacialinėje protakoje susiformavęs pagrindinės jo hidrografinės arterijos – Gaujos – slėnis. Pažymėtinas ir savitą sausą fliuvioglacialinę protaką atstovaujantis Stalgonių senslėnis, esantis vakarinėje IRP dalyje. Atskirus vizualinius koridorius formuoja ir IRP rytuose į Gaują atsiveriantys mažesniųjų jos intakų – Versekos, Galinės ir Drukupės slėniukai.

Ne mažesni vaidmenį vizualinėje kraštovaizdžio struktūroje, paprastai, atlieka stambių išstėtų gamtinių teigiamų formų (kalvagūbrių ar kalvynų) keteros, kurios apriboja suvokiamus vizualinius baseinus (moksliškai vadinamus videotopais). Dieveniškių IRP ribose nėra aiškių vizualinę erdvę skaidančių gūbrių ar kalvų keterų nepavyko nustatyti, tačiau Švedų ir Stakų miškų arealuose galima skirti tam tikras erdvę skaidančias plokščias keteras. Antra vertus, šiame IRP yra vizualiai aktyvias orografines „sienas“, sudarančių kalvų, atragių ar raguvų šlaitų. Reljefo formų suvokimą daug kur smarkia niveliuoja bei visus jo lūžius „švelnina“ dideli ištisinio miško, užimančio net 57% IRP ploto. plotai, ypač vakarinėje bei pietvakarinėje jo dalyse.

Specifinės vizualinės orientacijos ašys taip pat yra stambios automagistralės ir autokeliai, sudarantys savitą technogenizuotą vizualinę tapatybę turinčio vadinamojo kelių kraštovaizdžio juostas. Dieveniškių IRP atveju, tai būtų parką kertantis krašto kelias Šalčininkai-Dieveniškės-Lyda bei rajoniniai keliai iš Dieveniškių, taip pat kelias jungiantis Gaujos ištakų gyvenvietes. Visi jie svarbūs kaip galimi pritaikyti autoturizmo maršrutams.

Visų minėtų vizualinės struktūros elementų fiksavimą papildė Projekto kartoschemoje pažymėtos galimos ir prognozuojamos kraštovaizdžio apžvalgos vietos (regyklos). Jos turėtų padėti suvokti kraštovaizdžio vietovių pobūdį bei identitetą. Vis tik ši vizualinės analizės dalis (apžvalgos

vieta fiksuojamas) dėl Projekto sąlygų nulemto detalių lauko tyrimų negalimumo turi daugiau kamerališkai nustatytą prognostinį pobūdį ir ateityje turėtų būti tikslinama konkrečiomis lauko sąlygomis. IRP iki šiol neturi specialaus kraštovaizdžio apžvalgos bokšto, o esamas apžvalgos bokštelis Gaujos pažintiniame take šiai funkcijai yra aiškiai per mažas. Projekto rengėjai pritaria Dieveniškų IRP tvarkymo plano (GPF, 2012) autoriams, kurie siūlo kad jis turėtų būti viename iš etnokultūrinių draustinių (ar greta jo), iš kur būtų galima apžvelgti saugomą tradicinį režinį kraštovaizdį (gatvinius kaimus su jų režine žemėnauda). Mūsų nuomone, bene optimaliausia vieta tam būtų Verpetkalnio kalva, esanti tarp Poškonių ir Rimašių.

Dieveniškų IRP kraštovaizdžio vizualinės struktūros apžvalgoje, sutinkamai su Metodikos nuostatomis, papildomai pateikiami ir svarbiausi atraktyvūs gamtiniai, kultūriniai, gamtiniai-kultūriniai ar techniniai-inžineriniai šio IRP objektai. Pabrėžtina, kad terminas „atraktyvus“ nėra tapatus konservacinei saugomo objekto vertei ir daugiau priklauso nuo konkrečių objekto galimybių pritraukti dėmesį, būti pastebimu, taip pat nuo jo žinomumo bei visuomeninės svarbos ir galimo panaudojimo.

Suprantama, kad kraštovaizdžio vizualinės struktūros objektų detalus išaiškinimas ir parodymas įmanomas tik stambaus mastelio kartoschemose konkrečių lauko tyrimų bei apklausų pagalba. Šiame Projekte parodyti tik kameralinėmis sąlygomis pagal atitinkamą teisinę, pažintinę bei reklaminę literatūrą fiksuoti svarbiausi atraminiai IRP kraštovaizdžio vizualinės struktūros objektai, tokie kaip piliakalniai, pilkapynai, architektūros bei inžineriniai objektai, kitos atraktyvios šio krašto gamtos ar kultūros įžymybės (žr. kartoschemą), dažniausiai jau turinčios saugomų kultūros ar gamtos paveldo objektų statusą. Pažymėti yra ir visi Dieveniškų IRP kaimai turintys vertingos etnokultūrinės užstatos fragmentų, taip pat kai kurie iki šiol nefiksuoti atraktyvūs gamtos objektai – atragiai, raguvynai ir pan.

IV. Dieveniškų IRP kraštovaizdžio apylinkių kompleksinė vertė

Įgyvendinant Techninės užduoties reikalavimą suteikti VP kraštovaizdžio struktūros tyrimams praktinį konstruktyvumą svarbiausiu taikomuoju uždaviniu priimta Dieveniškų IRP kraštovaizdžio vertybinė diferenciacija nustatant *kraštovaizdžio apylinkių kompleksinę vertę*.

Projekto Metodikoje buvo rekomenduota istorinių valstybinių parkų specifikai labiau pritaikyta originali vertimo kriterijų sistema (2 lentelė), išskirianti:

- 1) atraminių kriterijų grupę (istorinis autentiškumas, unikalumas, elementų simboliškumas arba asociatyvumas, kultūrinė svarba, rekreacinė svarba), taikant šiai grupei svertinį koeficientą lygų 0,6.
- 2) papildančių kriterijų grupę (vizualinis raiškumas, struktūros tipiškumas, struktūros harmoningumas, biologinė svarba, apžvalgos sąlygos), taikant šiai grupei svertinį koeficientą lygų 0,4.

2 lentelė. Dieveniškų IRP kraštovaizdžio apylinkių kompleksinio vertinimo kriterijų sistema

<i>Atraminiai kriterijai ir jų taikymas:</i>	<i>Papildantys kriterijai ir jų taikymas</i>
<p>A (<i>istorinis autentiškumas</i>) – tai saugomų ar saugotinių kultūros vertybių atitikimas jų atstovaujamiems istoriniams laikmečiams</p> <p>3 – pilnas atitikimas istoriniam etalonui;</p> <p>2 – žemėnaudos struktūros arba medžiagos ir formų atitikimas;</p> <p>1 – bendro žemėnaudos arba architektūros pobūdžio atitikimas;</p> <p>0 – neišlikę autentiškų bruožų</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>U (<i>unikalumas</i>) – tai kraštovaizdžio vietovės/apylinkės struktūros tipo pasikartojimas šalies kontekste</p> <p>3 – 1-5 atvejai;</p> <p>2 – 6-20 atvejų;</p> <p>1 – 21-50 atvejų;</p> <p>0 – >50 atvejų;</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>S (<i>elementų simboliškumas</i>) – tai ypatingos semantikos elementų buvimas kraštovaizdžio vietovės/apylinkės vizualinėje struktūroje</p> <p>3 – sutinkami 3/5 ar daugiau asociacine simboliškai semantika pasižymintys elementai;</p> <p>2 – sutinkami 2/3-4 asociacine simboliškai semantika pasižymintys elementai;</p> <p>1 – sutinkami 1/2 asociacine simboliškai semantika pasižymintys elementai;</p> <p>0 – kraštovaizdžio struktūroje nėra asociacine simboliškai semantika pasižymintų elementų;</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>K (<i>kultūrinė svarba</i>) – tai kraštovaizdžio vietovės/apylinkės svarba kultūrinės paveldosaugos kontekste</p> <p>3 – apima kultūrinius ir perspektyvoje galimus kompleksinius rezervatus;</p> <p>2 – apima kultūrinio profilio draustinius ar saugomas vietas;</p> <p>1 – apima svarbių kultūros paveldo objektų turinčias teritorijas;</p> <p>0 – neturi kultūros paveldo apsaugai svarbių teritorijų ar objektų;</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>R (<i>rekreacinė svarba</i>) – tai kraštovaizdžio vietovės/apylinkės svarba rekreacinio panaudojimo kontekste</p> <p>3 – apima intensyviai poilsiui naudojamas rekreacinę infrastruktūrą turinčias teritorijas;</p> <p>2 – apima intensyviai turizmui naudojamas teritorijas;</p> <p>1 – apima rekreacijai vystyti perspektyvias teritorijas;</p> <p>0 – apima rekreacinio potencialo neturinčias teritorijas;</p>	<p>V (<i>vizualinis raiškumas</i>) – tai kraštovaizdžio vietovės/apylinkės vizualinės struktūros aiškumas</p> <p>3 – vidutinės ir ypač raiškios vertikaliosios sąskaidos atvirų ir pusiau atvirų erdvių teritorijos;</p> <p>2 – vidutinės ir ypač raiškios vertikaliosios sąskaidos pusiau uždarų ir uždarų erdvių teritorijos;</p> <p>1 – silpnos vertikaliosios sąskaidos įvairaus pražvelgiamumo erdvių teritorijos;</p> <p>0 – neraiškios vertikaliosios sąskaidos įvairaus pražvelgiamumo erdvių teritorijos;</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>T (<i>struktūros tipiškumas</i>) – tai santykinis atitikimas vietai/apylinkei priskirtam kraštovaizdžio struktūros tipui</p> <p>3 – pasižymi būdingais nustatytam kraštovaizdžio tipui požymiais;</p> <p>2 – pasižymi iš dalies būdinga nustatytam kraštovaizdžio tipui struktūra;</p> <p>1 – santykinai mažai atitinka nustatytą kraštovaizdžio tipą;</p> <p>0 – struktūros tipiškumas neišreikštas;</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>H (<i>struktūros harmoningumas</i>) – tai kraštovaizdžio vietovės/apylinkės morfologinės struktūros elementų suderinamumas</p> <p>3 – stebimas visų vizualinės struktūros elementų suderinamumas;</p> <p>2 – stebima mažiau reikšmingų vizualinės struktūros elementų disharmonija;</p> <p>1 – stebima reikšmingų vizualinės struktūros elementų disharmonija;</p> <p>0 – chaotiška neharmoninga kraštovaizdžio vizualinė struktūra;</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>B (<i>biologinė svarba</i>) – tai kraštovaizdžio vietovės/apylinkės svarba biologinės įvairovės apsaugos kontekste</p> <p>3 – apima gamtinius ir perspektyvoje galimus kompleksinius rezervatus;</p> <p>2 – apima biologinius bei kompleksinius draustinius ir biosferos poligonus;</p> <p>1 – apima kitus gamtinius draustinius ir biologinio paveldo objektus;</p> <p>0 – neturi biologiškai svarbių teritorijų ir objektų;</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>Ž (<i>apžvalgos sąlygos</i>) – tai kraštovaizdžio vizualinės struktūros suvokimo galimybės</p> <p>3 – kraštovaizdžio vietovė/apylinkė turi fiksuotas 3-5 regyklas ar 2 apžvalgos (despektines) linijas;</p> <p>2 – kraštovaizdžio vietovė/apylinkė turi fiksuotas 2 regyklas ar 1 apžvalgos (despektinę) liniją;</p> <p>1 – kraštovaizdžio vietovė/apylinkė turi bent 1 fiksuotą regyklą;</p> <p>0 – kraštovaizdžio vietovė/apylinkė iš esmės neturi fiksuotų apžvalgos galimybių;</p>

Bendra kraštovaizdžio apylinkių kompleksinės vertės nustatymo technologijos suvestinė parodyta 3 lentelėje.

3 lentelė. Kraštovaizdžio morfologinės apylinkės kompleksinis vertinimas (2-as variantas)

Kraštovaizdžio apylinkės numeris brėžinyje ir apibendrinantis tipologinis kodas						
Atraminiai kriterijai ($k = 0,6$)	A istorinis autentiškumas	U unikalumas	S elementų simboliškumas	K kultūrinė svarba	R rekreacinė svarba	Bendras balų skaičius (iki 9)
Papildantys kriterijai ($k = 0,4$)	V vizualinis raiškumas	T struktūros tipiškumas	H struktūros harmoningumas	B biologinė svarba	Ž apžvalgos sąlygos	Bendras balų skaičius (iki 6)
Vertės apskaičiavimo formulė:						
$X = 0,6 (A+U+S+K+R) + 0,4 (V+T+H+B+Ž)$						
Vertinama 3 balų sistemoje, kur						
3 - santykinai didžiausias atitikimas kriterijui						
2 - santykinai vidutiniškas atitikimas kriterijui						
1 - santykinai mažas atitikimas kriterijui						
0 - kraštovaizdžio struktūra kriterijaus netenkina						

Pagal aukščiau pateiktą metodiką nustatyta Dieveniškių IRP kraštovaizdžio morfologinių apylinkių kompleksinė vertė (balais) pateikiama specialioje suvestinėje (3 lentelė), o išskleistas pagal 3 lentelę vertinimas pristatytas šio Aprašo priede.

4 lentelė. Dieveniškių IRP kraštovaizdžio apylinkių kompleksinis vertinimas

Indeksas arba Numeris kraštovaizdžio struktūros brėžinyje	Kraštovaizdžio morfologiniai rajonai ir apylinkės	Kraštovaizdžio kompleksinė vertė (balais)
H-XVIII-48	Medininkų miškingo agrarinio kalvyno kraštovaizdžio rajone	
1	*Švedų miško (santykinai natūralaus pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su aplygintais eroziniais šlaitais ir senosiomis raguvomis kraštovaizdis)	6,8
2	*Žižmų (sukultūrinto pobūdžio su saugomais objektais senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos su senosiomis raguvomis, kanalizuotais upeliais ir išlikusia etnokultūrine užstata kraštovaizdis)	11,2
3	Dieveniškių (sukultūrinto bei mažai urbanizuoto pobūdžio su saugomais objektais senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos su fluvio-glacialine protaka, kanalizuotais upeliais, išlikusiais etnokultūrinės užstatos fragmentais bei standartine užstata kraštovaizdis)	10,2
4	*Šaltinių (santykinai natūralaus bei sukultūrinto pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su aplygintais eroziniais šlaitais ir senosiomis raguvomis kraštovaizdis)	6,0
5	Bėčionių (mažai sukultūrinto bei sukultūrinto pobūdžio su saugomais objektais senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno ir banguotos moreninės pakilumos su fluvio-glacialine protaka, kanalizuotais upeliais bei išlikusia etnokultūrine užstata kraštovaizdis)	9,0
6	Rimašių (mažai sukultūrinto bei sukultūrinto pobūdžio su saugomais objektais senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su aplygintais eroziniais šlaitais ir moreninės lygumos su fluvio-glacialine protaka, kanalizuotais upeliais bei išlikusia etnokultūrine užstata kraštovaizdis)	10,2

7	Poškonių (santykinei natūralaus, mažai sukultūrinto bei mažai urbanizuoto pobūdžio su saugomais objektais senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su fluvio-glacialine protaka, kanalizuotais upeliais, tvenkiniu ir kanalizuotais upeliais išlikusia etnokultūrine užstata kraštovaizdis)	11,4
8	*Kaziuliškių (sukultūrinto pobūdžio senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos su kanalizuotais upeliais kraštovaizdis)	3,0
9	Rimašių miško (santykinei natūralaus pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su aplygintais eroziniais šlaitais ir senosiomis raguvomis kraštovaizdis)	4,8
10	Stalgonių miško (santykinei natūralaus pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su fluvio-glacialine protaka, aplygintais eroziniais šlaitais ir senosiomis raguvomis kraštovaizdis)	6,6
11	*Mikališkių (santykinei natūralaus bei sukultūrinto pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su senosiomis raguvomis ir karjeriais kraštovaizdis)	4,4
12	Stakų (santykinei natūralaus bei sukultūrinto pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su aplygintais eroziniais šlaitais kraštovaizdis)	5,0
13	Stakų miško (santykinei natūralaus pobūdžio senojo reljefo lėkštašlaičio moreninio kalvyno su aplygintais eroziniais šlaitais ir senosiomis raguvomis kraštovaizdis)	5,4
14	*Gaujos ištakų (sukultūrinto bei mažai urbanizuoto pobūdžio fluvio-glacialinės protakos su kanalizuočiu upeliu ir etnokultūrinės užstatos fragmentais kraštovaizdis)	6,4
H-XVIII-47	Eišiškių mažai miškingos agrarinės pakilumos kraštovaizdžio rajone	
15	*Zajasiškių-Utkonių (santykinei natūralaus pobūdžio senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos su žemapelkėmis ir kanalizuotais upeliais kraštovaizdis)	5,0
16	*Kalvių-Maciučių (santykinei natūralaus ir sukultūrinto pobūdžio senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos su kanalizuotais upeliais ir etnokultūrinės užstatos fragmentais kraštovaizdis)	5,8
17	Siauraslėnės Gaujos (santykinei natūralaus pobūdžio nedidelės meandruotos upės fluvialinės protakos su natūraliu upeliu ir žemapelkėmis kraštovaizdis)	6,2
18	*Plačiaslėnės Gaujos (santykinei natūralaus bei mažai sukultūrinto pobūdžio nedidelės meandruotos upės fluvio-glacialinės protakos su natūraliais upeliais, senosiomis raguvomis ir etnokultūrinės užstatos fragmentais kraštovaizdis)	7,4
19	*Versekos (santykinei natūralaus bei sukultūrinto pobūdžio senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos ir moreninės lygumos su aplygintais eroziniais šlaitais ir senosiomis raguvomis be kanalizuotais upeliais kraštovaizdis)	4,2
20	*Norviliškių (sukultūrinto bei mažai urbanizuoto pobūdžio senojo reljefo banguotos moreninės pakilumos su fluvialine protaka, kanalizuotais upeliais ir istorinės užstatos kompleksu kraštovaizdis)	9,2

Projekto Metodikoje numatytas paskutinis kvalimetrinis žingsnis yra *kraštovaizdžio apylinkių kompleksinės vertės grupių (I-IV) nustatymas pagal gaunamą balų skaičių*. Buvo išskirtos šios vertės grupės arba kraštovaizdžio apylinkių morfostruktūros vertingumo kategorijos:

I. Išskirtinė vertė – virš 10 balų (raudona spalva)

- II. *Aukšta vertė* – nuo 8,1 iki 10 balų (rožinė spalva)
- III. *Vidutinė vertė* – nuo 5,1 iki 8 balų (plytinė spalva)
- IV. *Nežymi vertė* – iki 5 balų (žalia spalva)

Dieveniškių IRP kraštovaizdžio apylinkės į šias kategorijas pasiskirstė tokiu būdu:

- I – 4 kraštovaizdžio apylinkės, t.y. 20% visų apylinkių);
- II – 2 kraštovaizdžio apylinkės, t.y. 10% visų apylinkių);
- III – 8 kraštovaizdžio apylinkės, t.y. 40% visų apylinkių);
- IV – 6 kraštovaizdžio apylinkės, t.y. 30% visų apylinkių).

Papildomai buvo paskaičiuotai atskirų vertingiausių kategorijų kraštovaizdžio apylinkių plotai, kurie Dieveniškių IRP sudarę atitinkamai:

- I - išskirtinės vertės kategorija - 25 %;
- II - didelės vertės kategorija - 6 %;
- I-II kategorijos - 31 %.

Būdinga, kad vertingiausios, t.y. I-II kategorijos apylinkės apima svarbiausią istoriškai vertingiausią IRP juostą palei Gaujos serozinę protaką (žr. brėž.) ir sudaro šio VP kraštovaizdžio kultūrinį vertybinį branduolį bei formuoja jo įvaizdį ir kraštovaizdžio identitetą.

Pačią didžiausia arba išskirtinę vertę (4 lentelė) pasižymi šios 5 kraštovaizdžio apylinkės:

- 1) **6 – Poškonių** (11,4 balo);
- 2) **2 – Žižmų** (11,2 balo);
- 3) **3 – Dieveniškių** (10,2 balo);
- 4) **5 – Rimašių** (10,2 balo);

Dar 2 Dieveniškių IRP kraštovaizdžio apylinkės – Bėčionių (9,0 balo) ir Norviliškių (9,2 balo) - priklausytų aukštos kompleksinės vertės kategorijai, kuri kartu su pirmąja (viso 6 vnt.) sudarytų šio VP vertybinį pamatą. Pagal suminių išskirtinės ir aukštos vertės kraštovaizdžio apylinkių procentą (30%) Dieveniškių IRP priskirtinas VP klasei, kurioje ypatingos vertės teritorijos sudaro mažiau negu 40% jų skaičiaus. Tokią, palyginti nedidelę, šių teritorijų dalį apsprendė vertinimo metodikos varianto (žr. 3 lent.), labiau orientuoto į kultūrinį istorinį kontekstą, pritaikymas ir esamas dabartinio Dieveniškių IRP modelio koncepcijos suplakimas su standartinių kombinuoto tipo (gamtinių-kultūrinių) VP modeliu. Dėl to Dieveniškių IRP ir standartinių (daugiau į gamtinių vertybių apsaugą orientuotų RP) kraštovaizdinė bei kraštotvarkinė struktūros iš principo nebuvo diferencijuotos, kas nulėmė didelių gamtinių teritorijų įjungimą į šio parko ribas.

Pažymėtina, kad kraštovaizdžio struktūros kartografavimas ir jos vertės diferenciacija leidžia ne tik aiškiau įsivaizduoti realią Dieveniškių IRP kraštovaizdžio įvairovę, bet ir sudaro papildomas galimybes ateityje optimizuoti dabartinius šio parko funkcinių ir tvarkomąjį zonavimus bei kraštovaizdžio tvarkymo priemonių paskirstymą.

Priedas

DIEVENIŠKIŲ IRP KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKIŲ
KOMPLEKSIŠNĖS VERTĖS NUSTATYMAS

(pagal Metodikoje priimtus ir IVP specifikai adaptuotus kompleksinės vertės nustatymo kriterijus)

Medininkų miškingo agrarinio kalvyno kraštovaizdžio rajone /H-XVIII-48/

1. *ŠVEDŲ MIŠKO KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras
0	2	0	1	1	3,6	
V	T	H	B	Ž		6,8
2	2	2	1	1	3,2	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (0+2+0+1+3) + 0,4 (2+2+2+1+1) = 3,6 + 3,2 = 6,8$						

2. *ŽIŽMŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras
3	3	2	3	1	7,2	
V	T	H	B	Ž		11,2
2	3	3	0	2	4,4	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (3+3+2+3+1) + 0,4 (2+3+3+0+2) = 7,2 + 4,0 = 11,2$						

3. DIEVENIŠKIŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras
2	2	3	2	2	6,6	
V	T	H	B	Ž		10,2
2	3	2	0	2	3,6	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (2+2+3+2+2) + 0,4 (2+3+2+0+2) = 6,6 + 3,6 = 10,2$						

4. ŠALTINIŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras
1	0	1	1	1	2,4	
V	T	H	B	Ž		6,0
2	2	2	1	2	3,6	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (1+0+1+1+1) + 0,4 (2+2+2+1+2) = 2,4 + 3,6 = 6,0$						

5. BĖČIONIŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras
2	2	2	2	1	5,4	
V	T	H	B	Ž		9,0
2	2	2	1	2	3,6	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (2+2+2+2+1) + 0,4 (2+2+2+1+2) = 5,4 + 3,6 = 9,0$						

6. RIMAŠIŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras
3	2	2	3	1	6,6	
V	T	H	B	Ž		10,2
2	2	2	1	2	3,6	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (3+2+2+3+1) + 0,4 (2+2+2+1+2) = 6,6 + 3,6 = 10,2$						

7. POŠKONIŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras 11,4
3	3	2	3	2	7,8	
V	T	H	B	Ž		
2	2	2	1	2	3,6	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (3+3+2+3+2) + 0,4 (2+2+2+1+2) = 7,8 + 3,6 = 11,4$						

8. *KAZIULIŠKIŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras 3,0
1	0	0	0	0	0,6	
V	T	H	B	Ž		
1	2	2	0	1	2,4	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (1+0+0+0+0) + 0,4 (1+2+2+0+1) = 0,6 + 2,4 = 3,0$						

9. RIMAŠIŲ MIŠKO KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras 4,8
1	0	0	0	1	1,2	
V	T	H	B	Ž		
2	2	3	1	1	3,6	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (1+0+0+0+1) + 0,4 (2+2+3+1+1) = 1,2 + 3,6 = 4,8$						

10. STALGONIŲ MIŠKO KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras 6,6
1	0	1	1	2	3,0	
V	T	H	B	Ž		
2	2	2	1	2	3,6	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (1+0+1+1+2) + 0,4 (2+2+2+1+2) = 3,0 + 3,6 = 6,6$						

11. *MIKALIŠKIŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras 4,4
1	0	0	0	1	1,2	
V	T	H	B	Ž		
2	2	1	1	2	3,2	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (1+0+0+0+1) + 0,4 (2+2+1+1+2) = 1,2 + 3,2 = 4,4$						

12. STAKŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras 5,0
2	0	0	1	0	1,8	
V	T	H	B	Ž		
2	2	1	1	2	3,2	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (2+0+0+1+0) + 0,4 (2+2+1+1+2) = 1,8 + 3,2 = 5,0$						

13. STAKŲ MIŠKO KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras 5,4
2	0	0	0	1	1,8	
V	T	H	B	Ž		
2	2	2	2	1	3,6	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (2+0+0+0+1) + 0,4 (2+2+2+2+1) = 1,8 + 3,6 = 5,4$						

14. *GAUJOS IŠTAKŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras 6,4
2	1	1	1	1	3,6	
V	T	H	B	Ž		
1	2	2	0	2	2,8	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (2+1+1+1+1) + 0,4 (1+2+2+0+2) = 3,6 + 2,8 = 6,4$						

Eišiškių mažai miškingos agrarinės pakilumos kraštovaizdžio rajone /H-XVIII-47/

15. *ZAJASIŠKIŲ-UTKONIŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras 5,0
2	0	0	0	1	1,8	
V	T	H	B	Ž		
2	2	2	1	1	3,2	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (2+0+0+0+1) + 0,4 (2+2+2+1+1) = 1,8 + 3,2 = 5,0$						

16. *KALVIŲ-MACIUČIŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras 5,8
2	0	1	1	1	3,0	
V	T	H	B	Ž		
1	2	2	1	1	2,8	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (2+0+1+1+1) + 0,4 (1+2+2+1+1) = 3,0 + 2,8 = 5,8$						

17. SIAURASLĖNĖS GAUJOS KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras 6,2
1	1	1	0	2	3,0	
V	T	H	B	Ž		
1	2	2	1	2	3,2	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (1+1+1+0+2) + 0,4 (1+2+2+1+2) = 3,0 + 3,2 = 6,2$						

18. *PLAČIASLĖNĖS GAUJOS KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A	U	S	K	R		bendras 7,4
2	1	1	1	2	4,2	
V	T	H	B	Ž		
2	2	2	1	1	3,2	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (2+1+1+1+2) + 0,4 (2+2+2+1+1) = 4,2 + 3,2 = 7,4$						

19. *VERSEKOS KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A 2	U 0	S 0	K 0	R 1	1,8	bendras 4,2
V 1	T 2	H 2	B 1	Ž 0	2,4	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (2+0+0+0+1) + 0,4 (1+2+2+1+0) = 1,8 + 2,4 = 4,2$						

20. *NORVILIŠKIŲ KRAŠTOVAIZDŽIO APYLINKĖ						
A 2	U 2	S 2	K 2	R 2	6,0	bendras 9,2
V 2	T 2	H 2	B 0	Ž 2	3,2	
Kompleksinės vertės nustatymas: $0,6 (2+2+2+2+2) + 0,4 (2+2+2+0+2) = 6,0 + 3,2 = 9,2$						